

אמונת חיים

גליון שבועי לתורה וחסידות שע"י מוסדות קראלי בארה"ק

גליון תרמ"א ♦ שנה יג

פ' ויחי - חזק ♦ יא טבת ה'תשפ"ה

דברי אלוקים חיים מרוך רבינו הגה"ק זיע"א

ויחי יעקב בארץ מצרים שבע עשרה שנה וגו' וברש"י איתא למה פרשה זו סתומה (כלומר שקבלה הוא בידינו שפרשת ויחי הוא תחילת פיסקא ולא חדא פרשה הוא עם וישב ישראל וכו', ודרך תחילת פרשה הוא שיש ריוח של ט' אותיות והכא אין ריוח כלל בתחילת ויחי) לפי שכיון שנפטר יעקב אבינו נסתמו עיניהם של ישראל מצרת השעבוד שהתחילו לשעבדם, דבר אחר שביקש יעקב לגלות את הקץ לבניו ונסתם ממנו עכ"ל, ולהלן (מט א, ב) כתוב בפסוק ויקרא יעקב אל בניו ויאמר האספו ואגידה לכם את אשר יקרא אתכם באחרית הימים, הקבצו ושמעו בני יעקב ושמעו אל ישראל אביכם, ופירש רש"י ביקש לגלות את הקץ ונסתלקה ממנו שכינה והתחיל אומר דברים אחרים עכ"ל, והנה לא פירש רש"י מה היתה הסיבה שנסתלקה ממנו השכינה ולא גילה את הקץ.

התרחקות מהגוים יביא את הגאולה

והנה הרמב"ן כתב כי רדת יעקב למצרים הוא גלותינו היום ביד החיה הרביעית דהיינו רומי הרשעה, כי בני יעקב הם בעצמם סובבו רדתם שם במכירת יוסף אחיהם, ויעקב ירד שם מפני הרעב, וחשב להנצל עם בנו בבית אוהב לו, כי פרעה אוהב את יוסף וכבן הוא לו, והיו סבורים לעלות משם ככלות הרעב מארץ כנען, וכמו שאמרו לגור בארץ באנו כי מרעה לצאן אשר לעבדך כי כבד הרעב בארץ כנען, והנה לא עלו, אבל ארך עליהם הגלות, ומת שם, והעלו עצמותיו, וזקני פרעה ושריו העלוהו, ועשו עמו אבל כבד. וכן אנחנו עם רומי ואדום, אחינו הסיבנו ביאתינו בידם כי כרתו ברית עם הרומיים ואגריפס המלך האחרון לבית השני ברח אליהם לעזרה, ומפני הרעב נלכדו אנשי ירושלים, והגלות ארך עלינו מאוד, לא נודע קיצו כשאר הגליות, ואנחנו כמתים בו ואומרים יובשו עצמותינו נגזרנו לנו ויעלו אותנו מכל העמים מנחה לה', ויהיה להם אבל כבד בראותם כבודינו ואנחנו נראה בנקמת ה' קיימנו ונחיה לפניו.

וכן להלן כתב הרמב"ן (מ"ט א) באחרית הימים הם ימות המשיח, כי יעקב ירמוז אליו בדבריו, וכמו שאמר להלן עד כי יבוא שילה ולו יקרת עמים, ורבותינו אמרו שביקש יעקב לגלות את הקץ ונסתלקה ממנו שכינה, כי לדברי הכל אחרית הימים ימות המשיח הם.

וכן לעיל (פ' מקץ מג, יד) כתב גם כן הרמב"ן כי ירדת יעקב למצריים ירמוז לגלותינו ביד אדום, וראה הנביא הענין (כלומר שיעקב ראה זאת בנביאה) והתפלל סתם לשעה ולדורות ואמר א- ל שדי יתן לכם רחמים וכו', והכתוב זה כפי מדרשם יש לון סוד גדול כי אמר וא-ל שדי, במידת הדין יתן לכם רחמים שלפניו, ויעלה אתכם ממידת הדין למידת הרחמים, והמשכיל יבין עכ"ל.

המשך בעמ' ב'

דברות קודש מרוך רבינו עט"ר שליט"א

ויחי יעקב בארץ מצרים שבע עשרה שנה (מז, כח) אפ"ל בדרך דרש שמצרים הוא לשון מיצר, ענג שאפט שבע עשרה בגמי' טוב ומובא (אבות ו, ג) אין טוב אלא תורה שנאמר (משלי ד ב): "כי לקח טוב נתתי לכם תורתני אל תעזבו", שנה"ר"ת שבת נועם הנשמות ובזה ניתן לומר שיעקב החזיק את עצמו בכל המצרים, בכח התורה שלמד, וכן ההתעלות בשירות ותשבחות לא-ל חי של שבת קודש, נתנה לו את הכח לכל ימי השבוע.

ויאמר קחם נא אלי ואברכם (מח, ט)

ומפרש הספורנו כסבור שהיו ראויים ומוכנים לברכה. וכשראם בלתי מוכנים, ביקש להכינם באלה הפעולות, שניגש להם וישק להם ויחבק להם. וכשראם עדיין בלתי מוכנים, ויברך את יוסף כדי שבגללו וממנו תתפשט הכנתו עליהם

ומפרש הכלי יקר נקט לשון אלי להורות שראוי ללמוד ממני שהרי בעבורי נתברך אבי ולא חש הקב"ה אל עשו, ר"ל יהיו המתברכים כמוני לפיכך קחם אלי, ובמלת נא הורה על הזמן ההוא כמו הנה נא ידעתי (בראשית יב יא) שפירושו לשון עתה ור"ל הנני מברכם כפי הזמן של עכשיו, שהרי עכשיו כולם צדיקים ולא אחוש אל העתיד, ויברכם ביום ההוא לאמר. כפי מה שהיו ביום ההוא, ולא היה חושש אל העתיד מה שיבא מזרעם, כי אין דנין את האדם כ"א לפי מעשיו של עכשיו.

אפ"ל שקח"ם ר"ת ק'דושה, ח'כמה, מ'ידות, נא מרמז לתפילה כפי שידוע /אין נא אלא לשון תפילה ותחנונים ואין נא אלא לשון בקשה

וזה שאמר יעקב אבינו לבנו יוסף אתה תעשה את שלך, תשקיע בהם ק'דושה ח'כמה ומ'ידות וזאת ע"י תפילה ובקשה להשם יתברך וכן שזה יהיה "אלי" באמצעות הצדיק, שיהווה להם דוגמה אישית וילמדו וישאפו ללכת בדרכו הק', ואברכם זו כבר ברכה עבורם.

פרנס השבוע

הרבנית הצדקנית תליט"א

לעילוי נשמת אמה החשובה והצדקנית

הרבנית מרת רייזל רוט ע"ה

בת הרב שמואל אהרן פוקס זצ"ל

א"ח מורינה הגה"צ ישראל צבי זצ"ל מנעגרעשט

נלב"ע י"ז טבת תשפ"ג

ת.נ.צ.ב.ה

וכמו שכתב בעל הטורים בפירושו על הפסוק וישבע יוסף את בני ישראל לאמר פקוד פקוד וגו' (נו, כה) בשם המדרש "שהשביעם שלא ידחקו את הקץ כי יוסף ידע את הקץ כי יעקב גילה לו עכ"ל.

גילה הקץ ליוסף שאהב את אחיו

וצ"ע למה ליוסף כן גילה יעקב את הקץ ולפי הנ"ל אפשר לומר כי אצל יוסף היה האחדות בשלימות עם כל אחיו שרק הם שגאו אותו, אבל הוא לא שגא אף לא אחד מהם, וכן מצינו בפסוק שאביו אמר לו לילך לאחיו לשכם, והוא לא חשד בהם שירצו להורגו כי הוא חשב שאם הוא אוהב אותם גם הם לא יעשו כזאת להרוג אותו ח"ו, וגם מצינו בפסוק "ויכר יוסף את אחיו", כשנמסרו בידו הכיר שהם אחיו וריחם עליהם, והם לא הכירוהו כשנפל בידם לנהוג בו אחוה עכ"ל.

וגם להלן כתוב שאמר יוסף לאחיו "אל תעצבו ואל יחר בעיניכם כי מכרתם אותי הנה כי למחיה שלחני אלוקים לפניכם (מה, ה) וגם בפרשה שלנו "ויחי כתוב ויאמר אליהם יוסף אל תיראו וגו' ואתם חשבתם עלי רעה אלוקים חשבה לטובה וגו', ועתה אל תיראו אנכי אכלכל אתכם ואת טפכם וינחם אותם וידבר על ליבם" מכל אלו רואים גדלותו באהבת אחיו השבטים הק', ולכן הוא ראוי שיגלה לו יעקב את הקץ, כי הוא בבחינת "האספו" באגודה אחת ואז זוכים לגאולה וכנ"ל.

שירות ותשבחות לא-ל חי

זהו הענין היה אחד מעיקרי יסודות החסידות על דרך הבעש"ט הק' ותלמידיו עד דורינו אנו שכ"ק מן אדמו"ר זיע"א היה מעורר אותנו תמיד על ענין זה לבוא ולהסתופף יחד ובפרט בשבתות קודש ובפרט בליל שבת קודש בשירות ותשבחות לחי העולמים ויתן ה' שנתחזק כולנו יחד באחדות האמיתית ונזכה עי"ז להגאולה השלימה ע"י משיח צדקינו ברחמים ובחסדים מגולים בב"א.

אמונת עיתך

- גודל מעלת ימי השובבי"ם -

שובו בני שובבי"ם חוץ מאחר (חגיגה טו) בתיבת אחר"ר מרומזים זמני התשובה שבחודש תשרי מראה ומאהבה, א' רומז על היום המיוחד בשנה יום כיפור, ח' רומז על שבת, ימי הסוכות ויום שמיני עצרת, ר' רומז על ראש השנה, שובו בני בזמני פרשיות שובבי"ם, חוץ ממה שעשיתם תשובה באחר"ר בזמנים שבחודש תשרי.

(עטרת ישועה)

שובבי"ם הם כמו עשרת ימי תשובה והוא זמן שמקובל התפילה בבחינה כמו עשרת ימי תשובה, והנה כלל ענין שובבי"ם הוא לתקן את המידות ולקדש החושים לשמור עצמו מעצבות כעת וגאווה.

(תולדות אהרן - זיטאמיר)

הנה לאשר בשבת זו מתחילין ימי שובבי"ם לשוב בתשובה שלימה על חטאת נעורים רח"ל, והם ימי תשובה כמו עשרת ימי תשובה ממש, שעל ידי התשובה מתקנים כל הפגמים עד שמתבטל הקטיגור.

(עטרת ישראל)

ידוע מה שכתבו בספרים הקדושים דבימים האלו שמתחילין פרשיות שובבי"ם, הוא מסוגל מאוד לשוב על חטאת נעורים ולתקן מדת היסוד, כי בימים האלו מתעורר התיקון שהיה במצרים שתיקנו מדת היסוד והעלו הניצוצות הקדושים לשרשן.

(צמח צדיק)

איתא בכתבי האריז"ל שאלו הימים מסוגלים לתקן פגם מדת היסוד, כי קריאת פרשיות אלו מעוררים הזמן שהיו ישראל משועבדים במצרים, והכל היה בשביל לברר הניצוצין קדישין של אדם הראשון וכידוע כל זה כי צריכים מאוד להתחזק ולהתאמץ לעשות תשובה בימים קדושים האלו וכו' ובפרט בימים אלו אשר אפילו הרהור תשובה אחד מועיל בזמן הזה המסוגל ומיוחד לתיקון זה יותר מבשאר זמנים.

(שומר אמונים)

והנה הדברים של הרמב"ן נוקבים עד התהום שכתב לבד גרמנו הצרות בירידת מצרים ע"י שמכרו את יוסף למצרים וכן בזמן בית שני שכרתו ברית עם הרומיים. וגם לעיל בפרשת וישלח (לב ד) כתב שבמה שהקדים יעקב לשלוח אל עשיו מלאכים, תפסוהו החכמים על זה ואמרו מחזיק באזני כלב, אמר לו הקב"ה ליעקב, לדרכו היה מהלך עשיו והייתה משלח אצלו ואמר לו הקב"ה ליעקב, לדרכו היה מהלך עשיו והיית משלח אצלו, ואמר לו כה אמר עבדיך יעקב, והוסיף הרמב"ן וכותב שעל דעתו גם זה ירמוז כי אנחנו התחלנו נפילתינו ביד אדום, כי מלכי בית שני באו בברית עם הרומיים, ומהם שבאו לרומי, והיא היתה סיבת נפילתם בידם של הרומיים, וזה מוזכר בדברי רבותינו ומפורסם בספרים עכ"ל. כלומר שהרמב"ן רוצה להגיד שההתקרבות להגוים גרם החורבן ונפילת ישראל ביד הרומיים, ורוצה הרמב"ן הק' לומר בזה שלא לעשות כן וזה יגרום לקץ הגאולה מיד אדום שהוא גלות האחרון.

ביקש יעקב לגלות קץ הגלות

ונביא גם את דברי הרבינו בחיי שכתב שמה שביקש יעקב לגלות את הקץ לבניו ונסתם ממנו מה שיקרא באחרית הימים, הכוונה הוא לימות המשיח בקץ הגלות הזה הארוך, שאנו עומדים בו ביום, כי כל עניני יעקב ומקוריו הם רמז לגאולתינו השלישי הזה, כי כן יעקב היה השלישי לאבות, ולפי שנרמז ענין המשיח, בכלל דבריו וכמו שאמר עד שיבוא שילה לכן ראה הפרשה הזאת סתומה לרמוז הקץ הסתום שהיה רוצה לגלותו ונסתם ממנו, וכן אמרו בהגדה שראה יעקב אבינו שהיו כל האותיות בשמות י"ב השבטים חוץ מאות ח' וט' אמר יעקב כיון שאין בהם חטא ראויים הם לגלות להם את הקץ, אבל מכיון שראה שאין בהם את קו"ף ואות צד"יק אמר אינם ראויים לגלות להם את הקץ ולכן סתם ולא גילה ולכן פרשה זו סתומה.

ועוד כתב שם "קבלה ביד הנביאים שעתידיה גאולתינו זאת שתהיה בדמיון גאולת מצריים בהרבה ענינים, מלבד שתהיה בה תוספת מעלה והשגה בלבבות בידיעת השם יתברך, ולא מצינו קיבוץ כל גלות ישראל כי אם בגאולת ארץ מצרים ובגאולה זו העתידיה, ומזה אמר הכתוב יוסיף ה' שנית ידו לקנות את שאר עמו, אמר שנית כנגד גאולת ישראל ממצרים ששם היו כל ישראל מקובצים כי בגאולת בבל לא נתקבצו כולם שלא עלו מבבל רק אלפים וארבע ריבוא, ורוב ישראל גלו לחלך וחבור נהר גוזן בהרי מדי ושוב לא חזרו, זה אמר הכתוב שנית עכ"ל.

גילוי הקץ רק באחדות

והנה נחזור לענינו להבין על פי פשטות למה נסתם מיעקב הקץ ונסתלק השכינה ממנו, ומעיקרא מאי קסבר יעקב שיוכל לגלות את הקץ, ומה היתה העיכוב שלא גילה את הקץ והתחיל לומר דברים אחרים.

ולפי ענ"ד נראה לומר בעז"ה בדרך הפשטות דהנה כשדקדק הפסוק שאמר יעקב אבינו לבניו, האספו והגידה לכם את אשר יקרא אתכם האחרית הימים ובפסוק השני כתוב הקבצו ושמעו בני יעקב ושמעו אל ישראל אביכם" דנראה כמיותר דכבר אמר האספו ואגידה וכו' ולמה אמר אחר"כ הקבצו ושמעו וגו'.

ולכן נראה שיש כאן ב' דברים שאמר יעקב דהנה ידוע שתיבת "האספו" ותיבת "הקבצו" המשמעות הוא לכאורה אחד הוא, והוא משמות הנרדפים, אבל באמת יש חילוק ביניהם (עיין בכלי יקר)

ולפי ענ"ד נראה לומר שאמר יעקב אבינו בתחילה האספו שכוונתו שיבואו יחדיו כל בניו באגודה אחת באחדות כאיש אחד ובלב אחד, וזה לשון "האספו", ואז אמר להם יעקב אבינו שאם כך תעשו אגיד לכם את הקץ ואשר יקרא אתכם האחרית הימים, כי חז"ל אמרו שאין ישראל נגאלים אלא כשהם באגודה אחת ואחר"כ אמר להם שאם לא כך יהיה אלא שיהיה בבחינת "הקבצו" שהכוונה שיבואו כולם יחדיו אבל לא באיש אחד ובלב אחד ורק שכל אחד ואחד הוא לעצמו ורק מפני שכולם הם בני יעקב לכן הם באו יחדיו ליעקב אביהם, ואז אמר להם שיהיה רק "ושמעו", דהיינו שתשמעו דברים אחרים אף שהם גם כן דברים קדושים, אבל זה לא גילוי הקץ שזה רק אפשר אם הם באגודה אחת מאוחדים, ולכן כשבאו בני יעקב וביקש יעקב לגלות להם את הקץ שסבור שהם מאוחדים באמת, אבל נסתם ממנו לומר את הקץ כי נסתלקה ממנו השכינה וכמו שפירש רש"י והתחיל לדבר דברים אחרים, כי אז ידע יעקב שלא באו כמו שאמר, ולכן לא היה יכול לגלות להם את הקץ האמיתי. ובאמת שליוסף הצדיק גילה לו יעקב את הקץ.

כניני חיים

ויחי יעקב (מז, כח)

"ביקש לגלות את הקץ ונסתלקה ממנו שכילה" (רש"י). יעקב ביקש לגלות לבניו את תקופת הקץ, את פני הדור של אותו זמן, את החוצפה והבורות שישררו אז – בעקבתא דמשיחא חוצפא יסגא – ונסתלקה ממנו שכילה, כי מן השמים לא רצו חלילה שידבר רע על ישראל.

(רבי בונם מפשיסחא)

האספו ואגידה לכם

פלי תתאספו ותתאגדו יחד, את אשר יקרא אתכם באחרית הימים, זה דבר אשר יהיה יקר וחשוב מאוד בעבורכם בעקבתא דמשיחא

(הרה"ק מרח"ן זי"ע)

וירא מנוחה כי טוב ואת הארץ כי נעמה וכו'

וירא מנוחה כי טוב, זו שבת ואת הארץ כי נעמה זו ארץ ישראל, ע"י מה זוכים לזה ויט שכמו לסבול, היינו עמל בתורה ובעבודת ה', זוכה שמרגיש טעם בשבת, ומרגיש קדושת ארץ ישראל.

(הרה"ק מאפטא זי"ע)

האספו ואגידה לכם את אשר יקרא אתכם באחרית הימים

ע"י כח האחדות "האספו" יבוא השפעות משמים, "ואגידה לכם" (מלשון גוד אחית) שאוריד לכם השפעות טובות מן השמים, ואילו היו ישראל באגודה אחת מיד נגאלין, שאם יהיו באחדות אז יקרא אחרית הימים, אז יבוא הקץ של גלותנו המר עם משיח צדקיננו

(אור ישע)

כרע רבץ כאריה

זו מידתו של יהודה, שאפילו לפעמים הוא נופל ממדרגתו וכורע 'כרע רבץ' בכל זאת הרי הוא גבור ואמיץ כאריה, ואיננו נופל לזרועות היאוש, כי אם הוא מודה בכשלון ומתנער מיד לקום, על ידי תשובה, כשם שלא היה יהודה בוש להודות במעשה תמר, ומכך נוצר המשיח

(חידושי הרי"ם)

וזאת אשר דיבר להם אביהם וגו' איש כברכתו ברוך אותם

(מט, כח) יתפרש שמכיון שבתחלת ברכתיו נסתלקה ממנו שכילה מפני שביקש לגלות את הקץ (פסחים ו, א) שלא תאמר שלא שרתה שכילה עליו בעת אשר בירך את בניו, לכן העידה תורה שבירך את בניו בהשראת השכינה שנק' 'זאת', ששרתה שכילה עליו שוב בעת אשר דיבר להם אביהם איש כברכתו..

(רבינו החוקי חיים זי"ע)

הליכות חיים

קבלת שבת בגן ילדים בעשרה בטבת

בס"ד, טבת ה'תשפ"ה

לכבוד הגאון רבי **גמליאל הכהן רבינוביץ** שליט"א במח"ס גם אני אודך וש"ס ומו"צ בק"ק קראלי.

אודות מה שיש שכתבו שהילדים יאכלו את הממתק שקבלו בגן בליל שבת, ושאינו לערוך קבלת שבת עם שירי שבת לילדים. למעשה בודאי בקטנים עד גיל 10 אין להחמיר בזה כיון שאין מחנכים קטן לאבילות.

ואמנם בשו"ת הרמ"ע מפאנו סימן קיא כתב להחמיר בזה ז"ל: אבל בשאר צומות יאכלו תינוקות לחם ומים ואפילו קטני קטנים להתאבל עם הציבור, ודי להם בחינוך זה עד שיגדילו או עד יהיו לששון ולשמחה במהרה בימינו. עכ"ל, וכן כתב בפרי מגדים א"א סי' תקמ"ט סק"ז, ובדעת"ת סי' תקנ ובכה"ח סי' תקמ"ט סק"ח וסי' תקנ סק"ט.

ואמנם במג"א סי' תקנ סק"ב, הביא דברי הרמ"ע מפאנו, ומ"מ כתב שם שהיינו דוקא בקטן שיש לו דעת להתאבל, וכן כתב במשנ"ב סימן תקנ סק"ה.

ומ"מ מבואר מדברי המשנ"ב דהיינו בקטן ששייך בחינוך ז"ל: ומכל מקום, אף הצריך לאכול, לא יתענג עצמו בבשר ויין, רק כפי מה שצריך. וכן הקטנים שיש להם דעת להתאבל, אף על גב שאין מחוייבין לחנכם אפילו בן י"ב שנה, ואפילו בתענית שעות, מכל מקום ראוי לחנכם, שלא יאכלו רק כדי קיום הגוף, לחם ומים או שאר מאכל פשוט, לפי התינוק, כדי שיתאבלו עם הצבור. עכ"ל. וכן מבואר ממש"כ השל"ה הקדוש במסכת תענית ז"ל: קטנים שהמה בני עשרה שנים ומש"כ אותם נערים הלומדים היטב, ויש להם דעת להתאבל על חורבן ירושלים אין מאכילין להם רק לחם ומים כדי להתאבל עם ציבור עכ"ל. ולפי"ז בודאי שאין לחנך קטנים בגיל 5 או 6 שמביאים להם ממתקים בגן וכ"ש בגיל שניים או שלוש. ואמנם בברכ"י סימן סימן תקמ"ט סק"א שהמנהג שאין מונעים מילדים את מאכליהם שרגילים בה ורק ממתקים ושאר עינוגים אין להביא להם ע"ש. ועכ"פ בקטן שהביאו לו ממתקים בודאי שאין לקחת לו אותם וכמ"ש בשו"ת באר משה והו"ד בפסק"ת סימן תקנ הערה 12. תבנא לדינא: אפשר לקחת ממתקים לקטנים שלא הגיעו לגיל חינוך לאבילות עד גיל 10 ממתקים כרגיל. ואי"צ להחמיר בזה.

בברכת התורה

יוסף אביטבול

מח"ס שערי יוסף וש"א

עובדות חיים

ומה הכוונה בפסוק האספו –

הטהרו ואגידה לכם?... אלא, כנראה יכול כל יהודי כשלעצמו להיות נקי וצדיק, אבל כאשר מתאספים לאסיפה, מיד נכנס לפעולה יצר הרע של מחלוקות ותככים, רכילויות ומזימות. לכן בירך יעקב את בניו: "האספו" הטהרו, שייצאו טהורים מכל האסיפות האלה

ברכת שמים מעל (מט, כה)

מסופר, שחסיד אחד הגיש פעם קוויטל להרה"ק ה"אהבת ישראל" מו"ז'ניץ זי"ע והשיח את אשר על לבו וצרתו. בקשתו היה ענין קשה והאהבת ישראל רצה להשתמט מהדבר, ויהי בדברו איתו הבחין שבצד עומד ה"פתחא זוטא" צ"ל (יא"צ ט"ו טבת), הפנה את האיש אליו באמרו: הלא יש לך כאן 'ערליכע יוד', הקאסוב'ער דיין, תן לו את הקוויטל! - השיב ה"פתחא זוטא" במאמרו של הרה"ק מצאנז זי"ע, שענין להיות 'רבי' אינו תלוי רק בלהיות 'ערליכע יוד', כי זהו ענין שהוא 'על פי הדיבור', ואמר מה שביאר בזה בדברי רש"י באהרן הכהן שלכן נכנס לא משום מעשיו גרידא, אלא 'על פי הדיבור אהרן נכנס' וכו' ובזה הפטיר לאהב", שע"פ הדיבור אתם הוא הרבי ולא אני, והרבי צריך לפעול הישועה, וקיבל האהב"י את דבריו והאיש נושע!

הנה אביך חולה (מח, א)

רבי מאיר שפירא מלובלין, הגיע פעם ללודז' כדי לגייס משאבים לשיבתו הנודעת 'שיבת חכמי לובלין', והזמין אליו את אחד העשירים הידועים שבעיר, אולם הלה שלח למסור לו, כי הוא חולה ומרותק למטתו, ולכן נבצר ממנו לבוא אליו. רבי מאיר ידע היטב מה טיבו של ה'חלי' אשר תקף את העשיר, אולם הוא עשה עצמו כאילו יודע, והכריז: "הבה ואלכה לקיים מצות ביקור חולים". מובן, שכאשר נכנס לביתו של העשיר, מצאו יושב בביתו בריא ומדושן ענג, וכל סימן של מחלה לא נראה עליו. "עתה עליך להגדיל את תרומתך פי שבעה מונים", אמר לו רבה של לובלין. "ומדוע?" "תמה העשיר, ורבי מאיר השיב בחיוך: "אמור לי אתה, איזה רופא היה יכול לרפא אותך לאלתר כמוני...?"

האספו ואגידה לכם (מט, א)

ר' חיים סולוביצ'יק, רבה של בריסק, השתתף פעם באסיפה, וממש לא אהב את המשימות והתככים ששמע כי מתנהלים מאחרי הפרגוד. אמר למקורביו: תמיד התקשיתי על הפסוק "האספו לכם ואגידה לכם את אשר יקרא אתכם באחרית הימים", מובא בילקוט שמעוני מהו "האספו"? הטהרו. ומניין ש"האספו" מלשון טהרה? כשם שאתה אומר "ותסגר מרים ואחר תאסף",

בעימות חיים

בשלי חיים

נוטל ממנו 'אחד משישים' מחוליו

בפרשת השבוע מסופר בפעם היחידה בתורה על 'ביקור חולים': "ויאמר ליוסף הנה אביך חלה... ויגד ליעקב ויאמר הנה בןך יוסף בא אליך ויתחזק ישראל וישב על המטה". הגר"א כותב שאף נרמזו בפסוקים אלו דברי חז"ל שכן גילו – דהיינו בן מזלו – של החולה נוטל ממנו 'אחד משישים' מחוליו בעת ביקורו: "הנה" בגימטריא 60, ו"המטה" בגימטריא 59; הוי אומר, מכיון שבא יוסף לבקר נפחת מ'הנה' = 60, ויתחזק ישראל, וישב על 'המטה' = 59.

כפי שאנו אומרים בכל בוקר לאחר ברכות התורה – מצות ביקור חולים אין לה שיעור, כלומר, שאף גדול מבקר אצל קטן, ואפילו כמה פעמים ביום; וכל המוסיף הרי זה משובח, ובלבד שהדבר רצוי לחולה.

המבקר אצל החולה צריך לפקח על צרכיו, בעניני מטתו ובעניני המקום אשר הוא בו, וכן צריך להתפלל עליו שיתרפא. וכל כך חשובה התפילה על החולה, עד שאמרו שהמבקר חולה ואינו מתפלל עליו – לא קיים את המצוה. ואם מתפלל בפניו – יכול להתפלל בכל לשון שירצה, אך אם מתפלל שלא בפניו – יתפלל דוקא בלשון הקודש. ונוסח התפילה: "המקום ירחם עליך בתוך חולי ישראל", ובשבת יש לומר: "שבת היא מלזעוק, ורפואה קרובה לבוא", ויש מוסיפים: "ורחמי מרובים ושבתו בשלום".

וחולה שהביקור מפריע לו – מחמת סוג החולי, מפני שהדיבור קשה עליו, או מסיבה אחרת – אין להכנס לחדרו, אך יש לבוא לביתו, לשאול לשלמו ולשמעו על אודות מצבו והטיפול בו, ולהתפלל עליו. כמו כן, מטעמים שונים, אין לבקר אצל החולה בשלש השעות הראשונות של היום, ובשלש השעות האחרונות של היום.

בשעת ביקור חולים, לא ישב המבקר במקום הגבוה ממטתו של החולה, מפני שהשכינה שרויה למעלה מראשותיו של חולה. וכפי שלמדנו גם בפרשת השבוע: "וישתחו ישראל על ראש המטה – הפך עצמו לצד השכינה, מכאן אמרו שהשכינה למעלה מראשותיו של חולה (רש"י)".

וענין נוסף בקיום מצוה זו, שמקורו ב'שאלות דרב אחאי', אך לא הובא בספרי הפוסקים האחרונים: כשהולך האדם לבקר חולה, לא יעשה זאת לבדו, אלא בלויית אדם נוסף. הנצי"ב בספרו 'העמק שאלה' על השאלות, כותב שלא מצא כל מקור נוסף להלכה זו. ויש שכתבו כי יש זכר לדבר נמצא בפרשת השבוע: ויאמר ליוסף הנה אביך חלה ויקח את שני בניו עמו". רש"י מפרש שנטלם עמו כדי שאביו יברכם לפני מותו, אך יתכן גם שלא רצה ללכת לבדו, מהסיבה האמורה.

הרב יהודה יעקבזון

קול קראלי - 0747962278

האספו ואגידה לכם את אשר יקרא אתכם באחרית הימים (מט

(א

המלבי"ם היה רגיל לספר: סוחר נסע עם בנו הקטן ללייפציג, להשתתף ביריד השנתי הגדול שנערך שם. הם נסעו בכרות ועגלות וע"כ הנסיעה ארכה כמה ימים.

מיד כשיצאו מהעיר שאל הילד את אביו: "אבא, מתי מגיעים?...? האם אנחנו רחוקים מלייפציג?...?"

"אוי בני מחמדי" – צבט האבא את לחיו של בנו בחיבה – "שאלה ילדותית שאלת"...

המשיכו האב ובנו בנסיעה כמה ימים, והילד שהבין ששאלתו לא היתה במקום, הפסיק לשאול מתי מגיעים. אלא שפעם אחת פנה האב אל בעל העגלה ושאל אותו: "האם אנחנו עוד רחוקים הרבה בלייפציג?...?"

הביט הילד בפני אביו ותמה: "הרי אתה אמרת שזו שאלה ילדותית!..."

"בני יקירי" – חייך האב והסביר – "אתה שאלת את השאלה הזו מיד כשיצאנו לדרך, וע"כ היתה זו שאלה ילדותית, אולם עתה אחרי שכבר נסענו כמה ימים ועברנו את מרבית הדרך ללייפציג, אז כבר לא שאלה ילדותית, היא כבר במקומה..."

כך גם בענין חישוב הקץ של הגאולה, הסביר המלבי"ם, בראשית הגלות לא היה מקום לחישובי הקץ, שכן ההתעסקות סביב מועדי הגאולה עלולה להביא לייאוש, כאשר הגאולה לא תתמש והגלות תתארך, אבל עתה אחר שכבר עברנו ימים רבים וקשים כל כך של גלות ואנחנו כבר קרובים לימות המשיח, הרי שאלת מועד הגאולה במקומה..."

היכל "רעווא דרעוין" קראלי

בנשיאות כ"ק מרן רבינו שליט"א
רח' מכשוילי (ליד ביי"ס שלה) אשדוד

בס"ד

סעודה שלישית

בשעה 16.30

מנחה: בשעה 16.00 מעריב בזמן

מאות כבר נושעו! ומה איתך?

רוצים גם ישועה? יש לכם שמחה, אזכרה וכו'
תרמו! וקחו חלק בהפצת המעיינות של

מרכז "אמונת חיים" קראלי

כתובת לתרומות תגובות ולקבלת הגליון
רח' דב גור 20/23 אשדוד טל. 0556798152
באימייל: 8659931@gmail.com

לעילוי נשמת

מרת סימי מימי מלכה ע"ה
בת פרלה ז"ל
נלב"ע י"ב טבת ה'תשפ"ב
ת. נ. צ. ב. ה.

לעילוי נשמת

הרה"ח יואל מרדכי פרייברג ז"ל
ב"ר משה זאב ז"ל
נלב"ע טז טבת תשנ"ב
ת. נ. צ. ב. ה.

לזכר עולם יהיה צדיק אדונינו מורינו ורבינו

הגה"ק יצחק צבי משה זצ"ל
ברא כרעא דאבוא
אדמו"ר אביגדור מוזס זצ"ל

מקראלי

נלב"ע ד' טבת תשעט
זכותו יגן עלינו ועכ"א
ת. נ. צ. ב. ה.

לעילוי נשמת

הב' הק' עמרי כמייסד הי"ד
בהר"ר יואל מצליח הכהן יבלט"א
נלב"ע ח כסלו ה'תשפ"ה
ת. נ. צ. ב. ה.

לעילוי נשמת

הגה"צ משה וועבר זצוק"ל
בהרה"צ מרדכי זצ"ל
נלב"ע יב כסלו תשפ"א
ת. נ. צ. ב. ה.

הילולא דצדיקיא

הרה"ק מרדכי חיים מסלונים זי"ע

יב טבת

מתולדות חיים

בישליק (מטבע מהימים ההם) לקופת רבי מאיר בעל הנס שלא יצטרכו לרדת מהספינה בשבת.

הקב"ה היה בעזרו ונגרם עיכוב בהפלגת האנייה. זמן קצר אחרי שתרום את תרומתו, הכריזו באנייה שהתגלה אצל אחד הנוסעים שלקה במחלת טיפוס מדבקת מאוד. ולכן מעכבים את כל הנוסעים למשך ארבעים יום בלב ים, אחרי ארבעים יום יבדקו מי מהנוסעים נדבק במחלה, ואותם שנדבקו לא יוכלו לרדת מהספינה ולהיכנס לעיר.

כששמעו הנוסעים דבר המחלה הזדעזעו, שכן היו שם סוחרים אתרוגים שהיו אמורים להגיע עם סחורתם לפני ראש השנה למחוז חפצם, ועכשיו יעכבו אותם עם אתרוגיהם בלב ים למשך ארבעים יום! אחד הנוסעים ראה שמרן הרמ"ח יושב שלי וזכור טרוד כלל מהבשורה המרה, ניגש אליו ושאלו וכי אין הדבר מטרידו שיצטרך להיות באניה משך ארבעים יום, ועוד ביו"ט. וענה לו שהוא אשם בכך ובעזה ה' תוך כמה ימים הכל על מכונן יבוא בשלום.

תוך יום נמלחו המלחים בדעתם שעליהם להיכנס לעיר 'ברנדז' שהיו קרובים אליה, כדי לבדוק את החולה אם אכן לקה במחלה זו ולתת לו תרופה מסויימת. כשבאו לעיר הורידו את החולה והמתינו עמו לראות איך יפול דבר. לאחר כיומיים חזרו עם החולה ואמרו שטעות הייתה בידם וכי לא לקה במחלה המדבקת, ואפשר להמשיך במסע ועוד יספיקו לבוא למחוז חפצם כמתוכנן מראש. ועקב שהותם יומיים בחופי העיר ברנדז' ירדו מהספינה ביום שני בשבוע.

מלחמה מול הסטרא אחרא

על גודל כוחו לעמוד לישע עם ישראל ולביטול גזירות, ניתן ללמוד מכך שהאדמו"ר בעל ה'בית אברהם' מסלונים זצ"ל ביקש ממנו להצטרף אליו למלחמה נגד הסטרא אחרא.

הדבר היה בעת ביקורו השני של בעל ה'בית אברהם' בארץ ישראל בשנת תרצ"ג, הבית אברהם ראה כבר אז ברוח קדשו את האסון שהיטלר ימ"ש יכול להמיט על העם היהודי, והכריז מולו וביקש מרבי מוטל שיצטרף אליו. רבי מוטל אמר לו: "זה הס"מ בעצמו ועם הס"מ בעצמו אני מפחד להילחם", והבית אברהם כנראה כן יצא למלחמה ותוך תקופה קצרה הסתלק מן העולם. כשהודיעו לרבי מוטל שהסתלק אמר: הוא לקח על עצמו להילחם עם הס"מ עצמו, (ער האט זיך פאר נומען א מלחמה מיט'ן ס"מ אליין).

עליה לגג

פעם אחרי מסיבת שבת – אחים בליל שבת שהתקיימה בביתו, בתקופת המאורעות של הערבים. מרן ה'ברכת אברהם' וה'נתיבות שלום' הלכו מביתו ומיד כשנכנסו לביתם הסמוך, נשמע רעם פצצה שהשליכו הערבים אל ביתו והתפוצצה תחת חלונו. ערבי אחד מתושבי השכונה צעק שזה התפוצץ בבית של הדיין, למשמע הדברים תקף אותם לחלה.

אך מייד שמעו את קולו של מרן הרמ"ח שקרא להם מגג ביתו, לבשר להם שב"ה הוא שלם בגופו. וסיפר הרמ"ח שלפתע עלתה מחשבה במוחו לעלות על הגג, ואפילו שלפני זה לא תכנן לעשות זאת, כיון שעלתה ברעיונו מחשבה

רבי מרדכי חיים נולד בר"ח תמוז שנת תרכ"ח בכפר קטן בסביבת העיירה קרינקי בפלך גרודנא. אביו היה איש חסיד ועובד ה' מופלא הגה"צ רבי יהודה לייב קסטלניץ זצ"ל, גאון בנגלה ובנסתר, אשר בו בחר האדמו"ר מסלונים בעל ה'יסוד העבודה' לכתוב את חידושיו בסתרי תורה. אביו של רבי יהודה לייב היה רבי יוסף ישראל ז"ל, וזקנו רבי דוב בער ז"ל שימש דיין ומו"צ בעיר מגוריו סלונים.

בילדותו עלה עם אביו לארץ ישראל והתיישבו בעיר טבריה. אחרי נישואיו התגורר בעיר צפת והקים בה ישיבה, בין תלמידיו היה הגאון רבי משה קליערס רבה של טבריה. אחרי שנים חזר להתגורר בטבריה שם כיהן כדיין ומו"צ. בערוב ימיו עלה להתגורר בירושלים עיה"ק.

אחרי שואת יהדות אירופה, התלכדו סביב רבי מרדכי חיים שרידי עדת חסידי סלונים, שרוב מנינה ובנינה במדינות פולין וליטא עלה בלהבות, ובראשם האדמו"ר הקדוש רבי שלמה דוד יהושע וינברג הי"ד. תלמידי הישיבה הקדושה חיפשו את קרבתו והשתוקקו שיאציל עליהם מאוד, יחד עמם אברכים צעירים וזקנים מבני החבורה התאבקו בעפר רגליו.

רבי מרדכי חיים כבר הזקין, התקרב ובא לגבורות, אבל כולו אומר תסיסה רוחנית ורענן ברוחו. הלילות כימים קודש לתורה ולעבודה. משמרות תלמידים מתחלפים אצלו במחזורים של שיעורי תורה מאשמורת הבוקר עד קרוב לחצות הלילה. בצדקותו לא יניח למישהו לעשות עבורו את השימוש הקל ביותר.

בשנת תש"י חזקו עלו הפצרות החסידים שיעתרו לקבל עליו את הנשיאות ולהיות מורם ורובם.

רבי מרדכי חיים הסתלק מן העולם בגיל שמונים ושש, פטירתו הייתה כאדם העובר מחדר אחד לחדר שני, בלי שום מחלה ויסורים ח"ו, איש לא העלה בדעתו שהוא עומד כבר להסתלק מן העולם. ביום שישי לסדר ויחי קרוב לחצות היום י"ב טבת תשי"ד נתבקש רבי מרדכי חיים למתיבתא דרקיעא.

האבל והיגון שעטף את העדה הקדושה חסידי סלונים לא היה מנת חלקם בלבד. אלפים מיהודי ירושלים ונקיי הדעת שבה הורידו כנחל דמעה על הילקחו של עמוד התורה והעבודה. שעות מעטות לפני כניסת השבת נגנז ארון הקודש במרומי הר המנוחות בואך ירושלים.

- מפעולותיו של הצדיק -

עיכוב של יומיים והצלה מחילול שבת

בעודו אברך צעיר לימים הפליג רבי מרדכי חיים באניה מארץ ישראל לאירופה, היה זה בדרכו למדינת ליטא, שם התגורר מורו ורבו האדמו"ר בעל ה'דברי שמואל' מסלונים.

בהיותו על הספינה הוא עשה חשבון שלפי תכנית הנסיעה הם יצטרכו לרדת מהספינה בעיצומו של יום השבת, וכשיורדים מהאניה בשבת זה כרוך בטלטול מוקצה וטלטול ללא עירוב ושאר איסורי שבת, עקב כך נדר סכום של שני

כזאת הוא קם ועלה לגג, ומיד לאחר שעלה על הגג נפלה הפצצה בתוך חדרו סמוך למקום שהיה יושן, וניצל ממש בנס.

הטאטא

האדמו"ר בעל ה'ברכת אברהם' סיפר סיפור נוסף מתקופה זו:

בשבתות היו ערבים באים לשבת ליד ביתו כדי להפריע, והשכנים היו סובלים מהם. פעם בערב שבת – קדש ה'ברכת אברהם' ראה את מרן הרמ"ח עומד ליד ביתו כשמטאטא בידו ומטאטא את סביבות הבית.

כשהברכת אברהם ראה זאת, הוא סיפר למשפחתו סיפור ששמע מרבי מוטל בעצמו, שהרה"ק רבי צבי אריה מאליק זי"ע, התאכסן במקום שסבלו מגויים שהיו מתאספים בכל לילה והיו מרעישים ומפריעים, ולקח הצדיק מטאטא וטאטא סביבות הבית, לביל ש"ק הגיעו הגויים כדרכם וכשהתקרבו לבית אמר אחד מהם: "מה לנו להיכנס לפה? מוטב לנו לילך למקום אחר", ומיד הלכו כולם. וההסבר הוא, שבמקום שהוא טאטא כבר לא הייתה שליטה לסטרא – אחרא.

ואמר הברכת אברהם למשפחתו, בוודאי רבי מוטל מטאטא באותה כוונה, תראו שבשבת זו כבר יהיה לנו שקט מהערבים. וכך היה בותה שבת כשבאו הערבים הם אמרו: נעזוב את הזקן הזה, והלכו הלאה לדרכם. ויהי לפלא.

כוס התה

חוש הריח שלו בענייני קדושה היה באופן פלאי. פעם כשבא לשיבת אור תורה בטבריא והיה עייף ויגע מטורח הדרך, והחום העיקר מאוד, כידוע איך היה החום של טבריא בימות הקיץ ללא מאורר וללא מזגן, מזגו לו כוס תה, וכשהגישו לפניו את התה הוא לא שתה, אח"כ התברר שהכוס אינה טבולה והגישו לו כוס תה אחר. לאחר ששתה שאלו אותו מדוע לא שתה בכוס הראשונה, והשיב, שהיא לא נשאה חן בעיניו. כמו"כ אמר פעם שמכיר בשפמו של מי שלא טבל במקוה.

לבקר את החולה

האדמו"ר מגור ה'בית ישראל' זצ"ל היה נוהג לבקר רבות את הצדיק רבי מרדכי חיים מסלונים זצ"ל. פעם הגיע אליו כשהיה חולה במיטתו, והבית ישראל קיים מצות ביקור חולים. אמר לו ר' מוטל ווארט:

הגמרא אומרת שאדם צריך תמיד להודות לקב"ה, לא רק בעת שמחה, שאז זה מובן, אלא אף בעת צרה. וזה אמרם במשנה ברכות: "חייב אדם לברך על הרעה כשם שמברך על הטובה", ובגמרא מובא שצריך לקבל את הבשורה הרעה בשמחה. ומובא בגמרא כמה ראיות לזה, אחת מהם הוא: "רבי תנחום אמר מהכא: "כוס ישועות אשא ובשם ה' אקרא, צרה ויגון אמצא ובשם ה' אקרא."

אבל יש חילוק, שהפסוק לענין הטובה, "כוס ישועות אשא ובשם ה' אקרא", הוא פסוק אחד (תהלים קטז יג) משום שקל לאדם להודות ולברך את השי"ת בעת שמחה, משא"כ בעת צרה, הובא בגמרא הפסוק: "צרה ויגון אמצא, ובשם ה' אקרא", אינו פסוק אחד, אלא שילוב של ב' פסוקים: "אֶפְפוּנֵי, חֲבָלֵי-מָוֶת וּמְצָרֵי שְׂאוֹל מְצָאוּנִי, צָרָה וַיְגוֹן אֶמְצָא" (שם פסוק ג') ובזה מסתיים הפסוק. ואח"כ בא הפסוק הבא שפותח במילים: וּבְשֵׁם ה' אֶקְרָא " (שם, פסוק ד'), ללמדנו שלא קל לאדם בשעה שסובל יסורים להודות לה', וכשיש הפוגה קצרה ביסורים יותר קל להתבונן ולברך, ורמז הצדיק ר' מוטל ששכב במיטתו מדוכא ביסורים שהרבי מגור יתפלל עליו לישועתו.

הרבי הבית ישראל הפליג מאד ווארט זה, ובאותו הזמן חזר עליו לפני כמה וכמה יהודים שבאו אליו.

(דברים ערבים – מפי הרבי מטאלנא שליט"א)

אפוטרופוס

בשלהי שנת תרצ"א חלה הרה"ק רבי מרדכי חיים סלונים זצ"ל וסבל יסורים קשים. כשהרגיש שקיצו קרב, שלח לקרוא למקורבו, מי שלימים נודע כהאדמו"ר בעל 'ברכת אברהם' מסלונים זצ"ל, וביקש ממנו כי יאות לשמש אפוטרופוס לילדו בן הארבע, יהודה לייב, ויהיה לו כאב אחרי פטירתו.

רבי אברהם השיבו מיד: "מקבל אני". כעבור כמה רגעים של דומיה אמר: "קיבלתי עלי אפוטרופוסות, הנה חובתו של האפוטרופוס לדאוג שהילד שבחסותו יקבל את מה שטוב לו, אך מה אעשה ובעיני הטוב ביותר הוא שאביו בעצמו יגדלו ויזכה להוליכו לחופה..."

לשמע דבריו ריחף חיוך קל על פניו של רבי מוטל, ומאותו רגע הוטב לו עד שנתרפא לגמרי, והמשיך לחיות עוד שנים רבות, ועוד זכה להכניס אותו בן לחופה.

רבי מוטל סיפר כמה פעמים את המאורע הזה בהתפעלות רבה, והכירו בו שמחזיק בדעה כי בעצם כבר מלאו אז שנותיו, אלא שהיתה זו עת רצון בזמן שרבי אברהם אמר את דבריו, והוסיפו לו משמים עוד עשרים ושנים, וכדברי רשב"י במסכת מגילה: "שמא היה עת רצון ותתקיים גם בי."

(נר לשולחן שבת' מתוך 'מריצי תורה מעולם החסידות')

הכיצד ניתן להתמכר באין קונה

קירבה מיוחדת היתה בין כ"ק מרן אדמו"ר הבית ישראל מגור לבין הרה"ק רבי מרדכי חיים סלונים באחד הביקורים שערך ה"בית ישראל" אצל רבי מוטל במעונו שבשכונת בית ישראל בירושלים המתיק עימו סוד מגדולתו של הרה"ק רבי יצחק מראדוויל בנו של הרה"ק רבי מיכל מזלוטשוב. ובתוך הדברים הזכיר את שמו בא בשם רבי יצחק (בספר "הרי בשמים" לחתנו הרה"ק רבי ישעיהו מושקאט מפראגה) שפעם התקשה בהבנת הכתוב בפרשת התוכחה (דברים כח, טו) "והתמכרתם שם לאויביך לעבדים ולשפחות ואין קונה" – הכיצד ניתן להתמכר באין קונה? וגעה בבכיה עד שנרדם. בחלומו נגלה אליו אביו המגיד מזלוטשוב, והסביר לו שהכוונה כעין שאמרו בסוגייתנו שאמר הקב"ה לירמיהו 'בבוכדנצר עבדי הוא', וכיון שכל מה שקנה עבד קנה רבו, הרי גם כשהשתעבד אותו רשע בישראל עדיין לא יצאו מרשותו של הקב"ה.

זהו אף הפירוש – ביאר המגיד מזלוטשוב לבנו – בפסוק והתמכרתם ואין קונה, שכן כיון שאויביך עצמם עדיין עבדים ושפחות הם לקב"ה, הרי ממילא ואין קונה – אין להם בכם קנין שלם ותוסיפו להישאר ברשותי.

סיים הבית ישראל והפטיר בלשון קודשו, "די יונגען מיינען אז זיי אונז שוין אפ'געקויפט, אבער ואין קונה" (- פורקי העול סבורים שכבר קנו אותנו וכאילו אנחנו בשליטתם, אך האמת שאיננו קנויים להם כלל).

[פאר ישראל" חלק א, תקיח]

אמר פעם הרה"ק מגארליץ זי"ע לצדיק אחד ששאל בעצתו אם לשמוע לדברי החסידים שרוצים בו להכתירו למנהיג, והשיב לו בלשון חכמה, אם אתה רוצה להיות רבי אז אינך ראוי לכך ואם אינך רוצה להיות רבי אז אתה יכול להיות רב

עשרה בטבת שחל בערב שבת

הרב **יוסף אביטבול שליט"א**
מח"ס שערי יוסף וש"ס

הוצאת הצום בקפה ועוגה

אחרונה, אם הוא בתוך החצי שעה לסעודה, ונפטר בברכת המזון, אך אם ממתין יותר מחצי שעה יש לברך על המחיה. (עי' ביה"ל סי' קע"ו ד"ה ברך, ונתב' בארוכה בספר שערי יוסף הל' ברכות). אך אם כוונתו לפטור את המזונות שיאכל גם בתוך הסעודה, בכל אופן, אינו צריך לברך על המחיה, ואף מותר לאכול מזונות לפני הסעודה. (ונתבארו בהרחבה דינים אלו בגליון פסקים והלכות מס' 24).

ה. יש להקפיד שלא לשתות ולהניח את הקפה על המפה שאוכלים עליה אח"כ סעודת שבת כיון שאוכלים עליה אח"כ בשרי. (עי' רמ"א או"ח סי' תצ"ד ס"ב, ועי' שו"ע יו"ד סו"ס פט ונתבאר בשערי יוסף דיני בשר וחלב) ואין צריך אח"כ קינוח והדחה, כיון שבדרך כלל עובר שעה מאכילת הגבינה, ואם אכל בידיו יזהר ליטול ידיו לפני שאוכל בשר (עי' שו"ע יו"ד סי' פ"ט ס"ב ובש"ך שם סק"ט) אך בשתיית הקפה אף אין צריך קינוח והדחה אלא רק הדחת הפה, אם אוכל בסמוך לשתיית הקפה בשר (עי' דרכ"ת שם סקל"א ושו"ת יחו"ד ח"ג סי' נח).

א. אף שאין להפסיק בין הקידוש לאכילה, היינו זמן רב, אבל בכמה דקות לשתיית קפה אין איסור [ואף שאח"כ אוכל בשר בסעודה זו, אף שיש מקפידים שלא לאכול בשר וחלב באותה סעודה, והקידוש הוא במקום סעודה והוא כחלק מהסעודה, מ"מ לגבי דין זה אינו נחשב כחלק מהסעודה. (עי' רמ"א יו"ד סי' פ"ט ס"ב, ונתב' בארוכה בשערי יוסף הל' בשר בחלב)].

ב. **אכילת מזונות לקידוש במקום סעודה** [בין לאנשים ובין לנשים] - **לבני אשכנז**: לכתחילה לאחר הקידוש יש לבצוע על הפת, ואח"כ יאכל עוגות, [ויפטור אותם בדבר שבדאי ברכתו מזונות בתוך הסעודה כגון קבוקים שאין להם תוריתא דנהמא או ביסלי שמטוגן בשמן], אך מי שקשה לו יכול לאכול עוגה מיד הקידוש בשיעור כזית, (עי' משנ"ב סק"ה, ובשעה"צ סי' רע"ג סק"ט). [ויש שמחמירים בכל אופן לא לאכול עוגות כיון שאין יוצאים ידי חובת קידוש במיני תרגימא (שו"ת שלמת חיים סי' קס"ו ע"פ דעת הגר"א במעשה רב)]. **ולבני ספרד**: אף שאינו לכתחילה במקום הצורך אפשר לאכול עוגות קודם הסעודה, [ואין בזה חשש ברכה שאינה צריכה, כיון שבשבת מותר לגרום ברכה שאינה צריכה כדי לברך מאה ברכות, וכן אפשר לסמוך על שיטות הראשונים שמקיימים דין קידוש במקום סעודה אף בפת הבאה בכיסיון]. (כנתב' במשנ"ב שם, ונתבאר בהרחבה בחלק בירורי הלכה עשרה בטבת). אך מ"מ יזהרו שלא לאכול הרבה פת הבאה בכיסיון כדי שיאכלו הסעודה

ג. **שתיית הקפה בתוך הסעודה**, מ"מ אף המקפידים שלא לשהות כלום בין הקידוש לסעודה, אפשר לשתות את הקפה בתוך הסעודה, ומ"מ השותים קפה בתחילת הסעודה יקפידו לאכול את הכזית פת מיד לאחר הקידוש, וכן יקפידו לאוכלו בכדי אכילת פרס. וכן יש להקפיד שלא לשתות ולהניח את הקפה על המפה שאוכלים עליה אח"כ סעודת שבת כיון שאוכלים עליה אח"כ בשרי. (עי' רמ"א או"ח סי' תצ"ד ס"ב, ועי' שו"ע יו"ד סו"ס פט ונתבאר בשערי יוסף דיני בשר וחלב) ואין צריך אח"כ קינוח והדחה, כיון שבדרך כלל עובר שעה מאכילת הגבינה, ואם אכל בידיו יזהר ליטול ידיו לפני שאוכל בשר (עי' שו"ע יו"ד סי' פ"ט ס"ב ובש"ך שם סק"ט) אך בשתיית הקפה אף אין צריך קינוח והדחה אלא רק הדחת הפה, אם אוכל בסמוך לשתיית הקפה בשר (עי' דרכ"ת שם סקל"א ושו"ת יחו"ד ח"ג סי' נח). אך אם אוכל את הבשר לאחר הסעודה, כדי לשתות קפה בתוך הסעודה, אינו ראוי כיון שלכתחילה יש לאכול את הבשר בתוך הסעודה. [ולבני אשכנז יש בזה אף גורם ברכה שאינה צריכה].

ד. **ברכה אחרונה על פת הבאה בכיסיון לפני הסעודה** - כיון שהוא ספק פת, אינו מברך עליו ברכה

סימן טוב ומזל טוב

לאנשי שלומינו העומדים לימינינו בעל עת

הר"ר **יהושע שושיצקי** הי"ו

לרגל **נישואי הבן** עב"ג בשעטומ"צ

הר"ר **מנחם מנדיל טוביאס** הי"ו

בן גאב"ד קדימה שליט"א

לרגל **נישואי הבת** עב"ג בשעטומ"צ

יהי רצון שיהיה בנין עדי עד

דורות ישרים מבורכים אכ"ר

מקוה ישדאל מושיעו בעת צרה

גם אני קבלתי ע"ע לאור קריאת

מדרן רבינו עט"ר שליט"א

להוסיף

טבילה במקוה

לזכות שחרור החטופים

ולישועת הכלל והפרט

יו"א אצ"ח בן יהודית

סגולת חיים

לישועתך קייתי ה' (מט, יח)

אברך תלמיד חכם פגש אדם שחיבר ספר על מעלת הקדיש. אמר האברך למחבר: "האם הזכרת בספרך את דברי המדרש בקהלת רבה פרק ט פרשה כא?"

שאל המחבר: "לא. מה כתוב שם?"

"המדרש שם מביא דבר נפלא", אמר האברך. "אדם שיש עליו גזירות קשות, אם הוא בא לשיעור של תלמיד חכם, שומע את הקדיש שאחרי השיעור ועונה 'אמן יהא שמיה רבא' בכוונה, אפילו יש עליו שטר גזירות למשך מאה שנה - דהיינו שהגזירות הן לא רק עליו, אלא גם על בניו, נכדיו וניניו - הקב"ה מוחל לו על כל עוונותיו וקורע את השטר!"

אמר המחבר: "לא הכרתי את המדרש הזה. יישר כח שהבאת זאת לידיעתי! ומאחר וחדשת לי כזו ידיעה נפלאה, הרשה לי להחזיר לך באותה מטבע ולספר לך על סגולה נפלאה ואדירה:

רבי חיים פלאגי זצ"ל כותב, שאם יש על אדם גזירה - בעיה בריאותית, עיכוב בשידוך, או שהפרנסה קשה - והוא מנסה לעשות הכל לפתור אותה, אך הדבר לא עולה בידו, העצה עבורו היא שיאמר את כל הקטע הראשון של "עלינו לשבח" בכוונה, ואז יחזור שוב על המילים "הוא אלוקינו אין עוד וכו'", ולאחר מכן יהרהר בדעתו שאין עוד בעולם שיכול להושיעו חוץ מהקב"ה. במחשבה זו הוא יתחיל לומר את הקטע השני "על כן נקוה לך ה' אלוקינו", ויכוון על הצרה הפרטית שלו: ריבונו של עולם, אני מקוה רק לך!

אדם שכך יעשה - כותב רבי חיים פלאגי - בדוק ומנוסה שייושע, והבעיה שממנה הוא סובל תבוא על פתרונו".

לאותו אברך הייתה אחיינית בת עשרים וארבע המתגוררת בארגנטינה שזיווגה התעכב. הוא התקשר אליה וסיפר לה על הסגולה הנפלאה. אמרה האחיינית: "אני נוהגת להתפלל רק תפילה אחת ביום, ואם כן אני אומרת רק פעם אחת 'עלינו לשבח'. כיצד הסגולה תועיל לי?"

אמר לה הדוד: "בואי ונעשה עסק. את תכווני ב'עלינו לשבח' האחד שאת אומרת, ואני אכוון עלייך בכל ה'עלינו לשבח', שלוש פעמים ביום".

הוא התקשר אלי ואמר לי: "התחלתי לנהוג כך לפני שבועיים, וכעת אחי התקשר אלי מארגנטינה כדי לבשר לי שהישועה הגיעה ובתו התארסה".

כמה אדם יכול לזכות כאשר הוא מחזק בקרבו את כח האמונה ש"אין עוד מלבדו"!

(הג"ר גואל אלקריף שליט"א - שש באמרתך)

שה-כל נהיה בדברו

אחד מבני משפחתי נזקק לעבור בדיקה חשובה אצל רופא פרטי מומחה ביותר. עלות הבדיקה הייתה אלף וחמש מאות ש"ח, אולם, הסדר התחייבות עם הקופת חולים לא היה. העסקן שהפנה אותי לבדיקה אמר לי,

שיצטרכו לדבר עם אחראי התקציב בקופה, שישלח שאלה לוועדת חריגים. "יצטרכו פרוצדורה רצינית", הוא אמר לי, "אבל גם אחריה, לא בטוח שישלמו לכם את עלות הבדיקה."

כיוון שהעניין היה אכן חשוב מאוד ולא סבל דיחוי, לא יכולתי לחכות לתשובות ולהתנות את הטיפול בהחזר שיגיע או לא יגיע. יצאנו לדרך עם פנקס צ'קים, ובתפילות לה' שהכול יסתדר.

כיוון שהקליניקה של הרופא ממוקמת אי שם, ברחוב שהדיירים בו אינם שומרי מצוות למרבה הצער, לקחתי מונית, כדי לשמור על עיניי. אמנם איני משופע בכספים, אך שמתי יחי על ה', כי הרי את המונית אני לוקח כדי לקיים מצוות 'ולא תתורו'.

ואכן, פלא פלאים. הבדיקה הייתה ביום שישי. ביום ראשון הוזמנתי למסור דרשה בבית מדרש כלשהו, ושם שילמו לי הגבאים סכום כסף שכיסה את דמי המונית.

אולם, עניין זה סיפרתי רק דרך אגב. הסיפור המשמעותי הוא זה שהתרחש בקליניקה. לפני שנכנסתי עם קרוב משפחתי לרופא, ניגשתי לבר המים שעמד שם, מזגתי לי כוס מים, ובירכתי בכוונה גדולה 'שהכל נהיה בדברו'. באותו רגע נצנץ בי רעיון נפלא, והוא, שראשי התיבות של המילה 'שהכל' יכולים להיות: 'שלם החזר - כן? לא?' - היינו, האם הקופה תשלם את החזר או לא? - זה 'נהיה בדברו', הקב"ה יחליט, ורק בידו הדבר.

אחרי הבדיקה ניגשתי למזכירות, ואחרי עיון קל במסמכים ובמחשב אמרה המזכירה: "אתם לא צריכים לשלם". אין לי מושג איזה פרט היא ראתה שם, אולם זו המציאות: איננו משלמים על הבדיקה. מדוע? התשובה ידועה מראש, שהרי 'שהכל' - נהיה בדברו!

הסיפור הזה שימח אותי וריגש אותי. הרגשתי שזה ממש זיכוי הרבים לפרסם אותו, ודיברתי על כך עם יהודי מסוים, ממנו ביקשתי שיכתוב את הסיפור כיאות, וישלח אותו לאחת ממערכות העיתונים, למען יזכו הקוראים במנה של חיזוק באמונה.

היהודי כתב, ואני חיכיתי לראות שהסיפור מתפרסם. אולם, עברה תקופה שבה יכלו להקיף את כל העולם בגיליונות העיתונים שיצאו לאור, והסיפור לא ראה אור. שאלתי את היהודי על כך, והוא אמר: "אני כתבתי ושלחתי, ואין לי מושג למה המערכת לא הכניסה את הסיפור. והרי 'שהכל', ראשי תיבות: 'שלה, הכנס - כן? לא?' היינו, אם שלחת את הסיפור זה לא אומר שהוא גם ייכנס לעיתון, שהרי הכול 'נהיה בדברו'..."

זכינו אנחנו לשמוע את הסיפור ולהביאו לפניכם, בעיתון ובזמנו כפי שנקבע ונהיה בדברו.

(גליון השגחה פרטית)

לזכר עולם יהיה צדיק

הרה"ק חיים מרדכי זי"ע
בהרה"ק איתמר מנדבורנה זצ"ל
נלב"ע טו טבת התשלח
ת. נ. צ. ב. ה

לעילוי נשמת

מרת שרה ז"ל
בת הר"ר יהודה ז"ל
נלב"ע טו טבת
ת. נ. צ. ב. ה

לזכר עולם יהיה צדיק

הרה"ק אברהם אבא זי"ע
בהרה"ק יוסף מפיטסבורג זצ"ל
נלבע י טבת תש"ן
ת. נ. צ. ב. ה